

MAANDBLAD

UITGEGEVEN DOOR HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG.

Maandlijksche Vergadering

op Woensdag 7 Maart e. k.

tegen 6 uur,

in 't Museum, Looiersgracht.

AAN ONZE LEDEN.

Zonder eenigen twijfel zal het bij de meeste leden van het Nat. Hist. Genootschap bevreemding hebben gewekt, primo dat over de jaren 1920—1921 geen Jaarboek is verschenen, en secundo dat in de afgelopen jaren de maandbladen zeer ongeregeld uitkwamen en, gedurende het laatste jaar, vrijwel achterwege bleven.

Op de den 4den Oct. l.l. plaats gehad hebbende Jaarvergadering is door den Penningmeester een exposé gegeven van den financieelen toestand van het Genootschap in de afgelopen jaren en wel hoofdzakelijk ook, om het uitblijven van Jaarboeken en leemten in de maand-publicaties, tengevolge van het ontbreken der benoodigde geldmiddelen, te verklaren.

Voor hen, die niet in de gelegenheid waren bedoelde Jaarvergadering bij te wonen, doch wien zeer zeker het wel en wee van het Genootschap ter harte gaat, mogen de hierna volgende cijfers eenig inzicht geven in den financieelen toestand van het Genootschap in de laatste jaren, waarbij de geldelijke moeielijkheden, waarmede het Bestuur te kampen had, oorzaak waren, dat geen publicaties konden plaats hebben.

Einde 1920 had het Genootschap eene schuld van fl. 605.98½, waartegenover slechts een kas-saldo stond van fl. 164.30½.

Als baten voor het jaar 1921 kwamen in aanmerking: fl. 1000.— gemeente- en provinciale subsidies en een bedrag aan contributies der leden groot fl. 695.—, totaal derhalve fl. 1895.30½, waartegenover eene schuld stond van fl. 605.98½, zoodat feitelijk ter beschikking bleef rond fl. 1260.—.

Door de enorme stijging der prijzen voor drukwerk in de jaren na den oorlog, waren de kosten verbonden aan de uitgave van Jaarboek en maandbladen meer dan verdubbeld.

Het zal derhalve iedereen duidelijk zijn, dat wij met de ons ten dienste staande middelen,

niet in staat waren, en de bestaande schuld te delgen en tevens de uitgave van het Jaarboek over 1920, alsmede het regelmatig verschijnen der maandbladen te bekostigen.

Er moest, zeer tegen den zin van het Bestuur, bezuinigd worden, derhalve dienden de publicaties, tijdelijk althans, te worden ingekrompen.

Het uitblijven der maandbladen en Jaarboeken zal den leden hiermede wel voldoende verklaarbaar zijn geworden.

Dat de versterking der financieele middelen ook in den boezem van het Genootschap zelve moest gevonden worden, zal dan ook den leden na kennisname van bovenstaande uiteenzetting, en naar het Bestuur meent te mogen verwachten, volkomen duidelijk zijn.

Op grond hiervan was het Bestuur dan ook van oordeel, dat, zonder bezwaar van de zijde der leden, de contributie voor het lidmaatschap met fl. 1.—, — zegge één gulden — mocht verhoogd worden.

Vergeleken bij de kosten van lidmaatschap van andere soortgelijke genootschappen in ons land is de contributie van het Nat. Hist. Genootschap inderdaad buitengewoon laag te noemen.

Het Bestuur, en met name de penningmeester, spreken de hoop uit, dat bovenstaande uiteenzettingen eenieder van de noodzakelijkheid zullen overtuigd hebben van het voeren eener financieele politiek, zooals hierboven geschetst.

Verder bedroegen op 1 Januari j.l. de kasmiddelen fl. 412.97½, welke, vermeerderd met de reeds genoemde subsidies, alsmede contributies over 1922 en 1923, het Bestuur in staat zullen stellen, om voortaan zonder onderbreking de uitgave der maandbladen te kunnen verzekeren, alsook de publicatie van het Jaarboek 1922, dat tevens de stof over 1920—1921 zal bevatten.

Het Bestuur hoopt hiermede aan de verwachting en verlangens van alle leden te hebben voldaan en vertrouwt, dat aller lidmaatschap blijvend zal mogen strekken tot verderen steun aan het Nat. Hist. Genootschap in Limburg.

DE PENNINGMEESTER.

VERSLAG DER MAANDELIJSCHER VERGADERING.

Woensdag 7 Februari j.l. hield het Genootschap zijn gewone maandlijksche vergadering in het Museum. Even na zes uur opende de Voorzitter, Rector Cremers, de vergadering en

wees er op dat deze bijeenkomst een meer intiem karakter droeg dan de vorige, omdat als gevolg van een besluit door het Bestuur genomen, aan Pater Schmitz het lidmaatschap van verdienste zou worden uitgereikt. Hierna wendde de Voorzitter zich tot den Zeer Eerwaarden Pater om in warme bewoording zijne verdienste voor de wetenschap, voor de kennis van de Limburgsele fauna en voor het Genootschap in het bijzonder, te memoreeren. Pater Schmitz dankte voor de onderscheiding hem bewezen, welke hij gaarna aanvaardde. Hiermeê was het min of meer officieele gedeelte geëindigd en was er als naar ouds voor de leden gelegenheid om mededeelingen te doen. Pastoor Kengen van Caberg, een trouwe bezoeker der vergaderingen, bracht weer eenige beenderen ter tafel door hem in de z.g.n. Mammoet-groeve (midden-terras Caberg) gevonden. Hierbij waren paardentanden, de rest wacht op nadere determinatie.

Toen was 't woord aan Pater Riotte van Steyl, die over georganiseerd faunistisch onderzoek van de provincie Limburg sprak. Hij deed eenige voorstellen, o.a. het publiceeren van een lijst van specialisten waartoe men zich kon wenden en die te samen het faunistisch werk onder zich zouden verdeelen, enz. Hierbij sloot zich een geanimeerde discussie aan; Pater Riotte beloofde zijn voorstellen op schrift te zullen brengen en wij kunnen mededeelen dat deze inmiddels bij het Bestuur zijn ingekomen en dat dit, na onderzoek, hierover verdere voorstellen zal doen. Hierna was aan de beurt Pater Schmitz, waarvan het verslag elders gedeeltelijk in dit nummer is opgenomen onder den titel „Sluipvliegen“:

De Heer Funke sprak toen over de nieuwste onderzoekingen betreffende de voortplanting van den Aal. Deze is sinds overoude tijden een raadsel geweest. Voortplantingsklieren toeh zijn bij onze zoetwater-palingen niet of moeilijk te vinden, de eierstokken worden door de vissehers voor vet aangezien en „reuzel“ genoemd, de testes zijn eerst in 1874 door Syrski ontdekt, van spermatozoiden is geen spoor en de eieren zijn 1 à 2 tienden millimeter groot. Aristoteles meende dat alen uit het zeezand ontstonden, later dacht men dat ze vivipaar waren, doch dat was een verwarring door ingewandswormen die ze in zich droegen — of meende men dat ze nakomelingen waren van de puitaal, Zoarees-viviparus. Wel wist men dat de alen in de herftsnachten naar zee trekken — gaan loopen, zooals men dat noemt — en daarbij van kleur veranderen (zilveralen, drijfpaling of schieraal) en dat hun oogen grooter werden. Ieder voorjaar zag men de glasalen (elvers, montée) de rivieren bij massa opzwemmen, men wist dus dat de aal zich in zee voortteelde en daeht dat dit in 't najaar of den winter plaats greep en dat de jongen 't volgend voorjaar in de rivieren terugkeerden. Nieuw licht bracht allereerst het onderzoek van Grassi en Calandruccio die bewezen dat de eigenaardige, kleurlooze platte vischjes die Kaup in 1856 als *Leptocephalus brevirostris* beschreef aallarven waren. Daar zij, evenals Kaup, deze dieren in de Straat van Messina aantroffen, meenden zij dat de

alen in de Middellandse zee in de diepte geboren werden. Dit was een dwaalspoor. Het was in 1904 dat de Deen Joh. Schmidt de eerste *Leptocephalus* in de Atlantische Oceaan vond en wel bij de Far Oer, boven een diepte van 1000 M. In 't zelfde jaar vond Farran ook één larve bewesten Ierland onder gelijke omstandigheden. Het bleek dat de *Leptocephalus* een bedroeg ± 65 m.M. De internationale Raad voor aan de oppervlakte levend pelagisch dier was. De lengte bedroeg ± 65 m.M. De internationale Raad voor het onderzoek der Zee gaf aan Denemarken de opdracht het aalvraagstuk verder onder handen te nemen. In 1905 bleek reeds dat overal bewesten de 1000 M.-lijn van af de Far Oer tot Spanje toe *Leptocephali* of Lintalen gevonden werden, maar dat beoosten dier lijn alleen in 't najaar tussehenstadiën van lint- naar glasaal werden aangetroffen. De glasaaltjes waren dus zeker al 1 jaar oud. De Noorsche onderzoeker Hjort moeht het gelukken bewesten de Azoren kleinere larven tot 40 m.M. toe aan te treffen. Hij had reden om aan te nemen dat de larven van ± 60 —80 m.M. reeds een jaar oud waren, zoodat de glasaaltjes nu al 2 jaren bleken oud te zijn. De Deense onderzoekingen wazen er op dat men nog meer westwaarts moest zoeken. Voor den oorlog vond men al larfjes van 17 m.M. (in de maand October, zoodat die van 40 m.M. al 1 jaar oud bleken te zijn). Na den oorlog is 't onderzoek met kracht voortgezet en is gebleken dat het paaigebied gelegen is tusschen 22—30° N. Br. en 48—65° W. L. en dat de voortplantingsperiode zich uitstrekt van den nawinter tot den zomer. De kleinste larfjes maten 7 m.M. en tot dat ze de lengte van 15 bereikt hebben houden ze zich op een diepte van 200—300 M. op, daarna stijgen ze naar de oppervlakte, waar ze bij een grootte van 25—50 m.M. aanlanden. De Golfstroom voert hen naar de Europeesehe kusten, waarvoor ze drie jaar noodig hebben, daarna, dus in hun vierden zomer, gaan ze langzaam over in glasaaltjes die 't volgend voorjaar de rivieren opzwemmen. Bij 't onderzoek bleek verder dat men 2 soorten van aal moet onderscheiden, de Europeesehe *Anguilla vulgaris* en de Amerikaansche *A. rostrata*, deze laatste is ook als larve reeds te onderscheiden en verandert veel vlugger, n.m.l. in 1 jaar in een glasaaltje. De oplossing van 't raadsel dat een riviervisch zoover weg in zee zich voortplant, zoekt men hierin, dat de aal oorspronkelijk, evenals zijn verwanten, bijv. de Zeepaling, de Muraene en vooral veel diepzeevissen een zeebewoner is en dat de tegenwoordige zoetwater-aal nog altijd zijn oude „Heimat“ opzoekt.

Van gelegenheid tot gedachtenwisseling werd nog ruim gebruik gemaakt, waarna de Voorzitter de vergadering sloot.

SLUIPVLIEGEN.

„Vous serez étonné de voir des insectes aussi communs, enoore mal connus!“ schreef Dugès 1832 in eene wetenschappelijke verhandeling over de — — vlooien, en hetzelfde kan men met volle recht op een ander soort van insecten toepassen, niet minder gewoon, ja nog veel